

JANUSZ WOLAK

Stanowisko *Genista sagittalis* L. na północy Polski — Ein Fundort von *Genista sagittalis* L. in Nordpolen

Wpłynęło 30. X. 1958

Janowiec skrzydlaty (*Genista sagittalis* L.) znaleziono dotychczas na terenie Polski tylko kilkakrotnie w nadleśnictwie Leżajsk w powiecie przeworskim (Furdyna 1952). Jest to roślina Europy południowej i południowo-zachodniej, a stanowisko w Leżajsku jest oderwane od głównego zasięgu. W 1956 r. oglądałem ten gatunek w nadleśnictwie Janowo, położonym na pograniczu województwa warszawskiego i olsztyńskiego koło Przasnysza. Stanowisko wskazał mi miejscowy nadleśniczy p. inż. mgr T. Rogala. *G. sagittalis* występuje tu w oddziale 103, na pasie przydrożnym, w drzewostanie sosnowym trzeciej klasy wieku. Sosna sękata, źle ukształtowana, rośnie na glebie piaszczystej, morenowej. Krzewinka tworzy darń o powierzchni około 10 m²; w bezpośrednim jej sąsiedztwie rośnie kilka dalszych małych kępek, które wskazują, że rozmnaża się również z nasion. Kwitnie i owocuje corocznie, chociaż jest deptana i przygryzana przez bydło. Wygrabianie ściółki wyraźnie jej nie szkodzi. Obok występują: *Festuca ovina*, *Thymus serpyllum*, *Pirola secunda*, *Sieglingia decumbens*, *Calluna vulgaris*, *Helichrysum arenarium*, *Agrostis vulgaris*, *Hieracium pilosella*, *Luzula multiflora*. Dalej od drogi, gdzie ściółka nie jest grabiona, wykształca się zespół *Pineto-Vaccinietum myrtilli*. *G. sagittalis* z opisanego stanowiska należy f. *latifolia* Rouy et Fouc. o liściach szerszych niż oskrzydłona łodyga, a więc jest to ta sama forma co w Leżajsku.

Trudno stwierdzić, w jaki sposób janowiec skrzydlaty dostał się tak daleko na północ. Prawdopodobną wydaje się sugestia M. Nowińskiego, że został zawleczony z obcym nasieniem sosny, gdyż pokrój drzewostanu wskazuje na jego obce pochodzenie. Z drugiej strony umiejscowienie stanowiska obok drogi przemawia za możliwością zawleczenia rośliny z jakimiś transportami np. podczas wojny. Być może, pewne wskazówki mogłyby tu dać obserwacje nad szybkością powiększenia się darni janowca, co mogłoby pozwolić na określenie wieku stanowiska.

LITERATURA

1. Furdyna L. 1952. Występowanie janowca strzałkowego (*Genista sagittalis* L.) w Polsce. Acta Soc. Bot. Polon. 21.
2. Hegi G. 1935. Illustrierte Flora von Mittel-Europa Bd. IV. Teil 3: 1196.
3. Nowiński M. 1929. Stosunki geobotaniczne południowo-wschodniego krańca Puszczy Sandomierskiej. Rozpr. Wydz. Mat.-Przyr. PAU. T. 67 ser. A/B (1927).
4. Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. 1953. Rośliny Polskie. Warszawa, PWN.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Verfasser beschreibt einen neuen Standort der süd- und west-europäischen *Genista sagittalis* L. f. *latifolia* Rouy et Fouc. in Nordpolen, im Gebiete der Oberförsterei Janowo, Kreis Przasnysz. Seines Erachtens nach wurde der Flügelgünster in dieses Gebiet mit fremden Samen eingeschleppt. Bisher wurde diese Art bei uns nur in Südpolen, in der Oberförsterei Leżajsk, Kreis Przeworsk, gefunden, wo sie höchst wahrscheinlich auch nur adventiv vorkommt.